

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

TARA NOASTRA

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrațiaSIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Corupție politică.

Cu trei ani înainte, la câteva zile după alegerile generale pentru parlament, prin sentințe judecătorești au fost secestrate, la cassiera camerei deputaților. Iefurile alor mai bine de o sută de „părinți ai patriei“. Mai bine de o sută de deputați au fost lipsiți de veniturile lor și, cu toate acestea, au trăit și trăiesc în negrijă și belșug.

Averi n'au avut și nu au, căci altminteri n'ar fi ajuns în situația penibilă de a fi deputați fără leafă; ocupații publice lucrative nu au avut și nu au, căci altfel creditorii ar fi grăbit să-și asigure pretensiunile prin secestrarea altor venituri, fără să aștepte până ce debitorii lor vor ajunge deputați. Și cu toate acestea, repetăm, au trăit și trăiesc în negrijă și belșug. Vieța în capitală e scumpă și pentru muritorii de rând cu pretenții și nevoi modeste: dar mi-te pentru „Măria Sa“ d-l deputat care e dator să fie darnic, să facă lux, să nu se uite de două ori la un ban ce-l cheltuiește, să ia parte la petreceri și baluri mari, să fie pretutindeni unde e scump. Și cu toate acestea și cei o sută și mai bine de deputați fără leafă trăiesc în belșug, — căci, ajungând „părinți ai patriei“, li-s'a deschis calea spre o meserie nouă, lucrativă peste măsură: *protecționismul*.

Antișambrele miniștrilor și ale secretarilor de stat mișună de acești oameni, pe cari îi vezi pretutindeni unde se fac favoruri și hatăruri. Ei trăiesc prin „protegierea“ altora. Dela un ministru storc o licență de birt pe seama cutărui client, dela alt ministru numirea într'un post oarecare a altui client. Și clienții plătesc bine, fiindcă scapă de umblete, plătesc bine fiindcă nu trebuie să aștepte ani, ca pe urma urmelor să primească, poate, răspunsul că cererea lor nu s'a putut lua în considerație și, înainte de toate, plătesc bine fiindcă de mulțori cererea lor nu e întemeiată pe nici un titlu de drept.

Vina cea mai mare a acestei meserii de corupție nu e al celor cari profită de influența lor pentru a stoarce favoruri. Vina cea mai mare e a acelor cari au lăsat să devină convingere publică, să se înrădăcineze în opinia publică convingerea că la noi poți să cumperi tot ce vrei. Astăzi la noi puțini sunt cei cari să nu fie convinși că toată administrația noastră e venală. Iți câștigi un „protector“, îl plătești bine și restul e treaba lui.

Dacă nu ar exista convingerea aceasta izvorită din experiențele unei practice îndelungate, oare cei o sută și mai bine de deputați, cu lefurile secestrate, s'ar fi gândit să intre în politică știind înainte că numai pe seama creditorilor

va exista leafa lor de deputat? Și cu toate acestea au mai cheltuit mii și mii pentru a ajunge „părinți ai patriei“, știind prea bine că vor putea avea venituri îndoit mai mari decât leafa secestrată.

Nu numai corpurile legiuitoare suferă, însă, de acest soi de bolnav de „protectori“. Ii găsești pretutindeni în capitala mare cu nenumăratele sale mii îmbătate de poezia mocirlei. Nu e nevoie să spunem nume. Numele se schimbă, *tipul* însă rămâne. Astăzi il chiamă într'un fel, mâne în alt fel. Fie numele lui Latkoczy sau oricare altul — *tipul* rămâne acelaș.

Așa a fost sub toate guvernele. Guvernul coaliționist n'are de ce să acuze guvernele liberale, buruiiana corupției crește și în era coaliționistă tot atât de bogat ca și în era „liberală“ de mai înainte. Pământul e rodnic și nu-i cine să plivească tot ce e rău și crește sălbatec. Guvernele noastre cari ar avea chemarea de plivitori, n'o fac, fiindcă e în interesul lor să n'o facă, — dacă vor să aibă o tabără care să-i urmeze orbș. De aceea nici nu se mișcă dacă cutare deputat ia o atitudine opozițională și combate un proiect oarecare cu violență. Îl lasă să vorbească (să aibă și sărmanii alegători măcar satisfacția ieftină că deputatul „lor“ le-a luat interesele în apărare), — știe bine că la votare — votul deputatului cu pretenții de opoziție e sigur. Deputații vorbesc *contra* și votează *pentru* proiect. Discuțiile parlamentare din trecutul recent prea sunt în memoria tuturor, decât să mai fie nevoie să invocăm cazuri concrete...

O mână de oameni dispun astăzi de toată puterea în stat. Și mâna aceasta de oameni încearcă să se îngrădească cu tot felul de privilegii ca puterea să-i rămână asigurată pentru totdeauna, — cu orice preț. Cu prețul celor mai mari corupții și venalități, cu prețul abandonării principiilor politice și a sfidării opiniei publice.

Coaliția pune toată vina vieții noastre publice corupte în sarcina guvernelor liberale, pe când ea, în realitate, n'a făcut decât să cristalizeze și să perfecționeze sistemul de corupție și protecționism politic. Liberalii au făcut politică necinstită, coaliționistii, cari i-au combătut în numele „cinstei“, fac politică și mai necinstită.

Și când un *astfel* de guvern dispune de *astfel* de oameni, n'avem să ne mirăm dacă mâne-poimâne — când se va aduce în discuție proiectul de lege despre urcarea contingentului recruților (și, cu siguranță, se va aduce), mulți se vor găsi între „părinții patriei“ coaliționisti cari să combată proiectul, dar nici unul nu se va găsi care să voteze *contra* lui.

Vieța noastră publică trebuie premenită de toate elementele aceste bol-

nave. În trupul istovit trebuie indus sânge nou, sănătos; trebuie să li-se deschidă calea și păturilor virgine cari cu puterea lor de vieță să creeze o nouă atmosferă.

Și numai prin votul universal, egal și secret se va putea ajunge țanta aceasta. Și chiar din aceste motive sunt stăpânitorii de astăzi dușinani atât de îndârjiți ai acestei reforme: își tem fătul nelegiuit, bolnava și stricata lor fică: *Corupția*, care prin favorurile ei le asigură puterea.

Cinstea a declarat rășboiu necinstei, și trebuie să învingă.

Cum judecă alții... Să revenim în câteva cuvinte la strașnicul nostru adversar, la „Tel. rom.“ Cetitorii noștri știu rășboiul în care ne-a incurcat bătrâna gazetă, știu și motivele, știu și sfârșitul acestei lupte. Noi după lămuririle ce-am dat în cari striveam o serie de neadevăruri spuse la adresa noastră, în loc să vedem o canoșă a regretelor, ne-am pomenit din bun senin în fața unor... aderente, în cari se exprimă încrederea față de capul bisericii și se spune în fraze ticluite cu multe greșuri cât de mare e „adictitatea“ cătră capul acestei biserici. În fața acestor vicieimuri noi ne-am făcut cruce și am tăcut. Am avut însă o satisfacție. Redacția „Telegr.“ a publicat o „lămurire“ în chestiunea nenorocitei scrisori.. Cât de detestabilă e această lămurire e de prisos s'o mai explicăm noi. Dorind a ne păstră calmul și a dovedi cea mai desăvârșită obiectivitate a noastră, dăm cuvântul confratelui nostru „Drapelul“ din Lugoj.

Iată ce serie „Drapelul“ în nr. din 22 Oct.:

„Metropolitul dela Sibiu, pentru a frânge și delătura unele bănueli și acuzațiuni, susținute până acum în formă vagă, a inspirat un articol lămuritor în Tel. rom.“ din care am reprodus și noi în numărul 113 părțile esențiale. În acest articol găsim următorul pasagiu:

„Metropolitul... aflându-se la ministrul de culte și instrucție publică... pentru a solicita unele cauze de mare interes bisericesc, d-l ministru a declarat, că ar fi aplecat a implini cererea ce i-se adresase, intru cât implinirea e cu puțință, dacă ar vedea măcar din partea bisericii noastre o ținută mai conciliantă față de guvern...“

Iată acesta este hatărul, care otrăvește la noi fantănele vieții publice.

Metropolitul solicită la ministru unele cauze de mare interes bisericesc. Ministrul promite, dar nu necondiționat, ci în schimbul unui hatăr. Cu alte cuvinte cere în schimbul implinirii cererilor de mare interes bisericesc, servicii de natură politică.

Ne oprim aici și întrebăm, ce este cazul lui Latkoczy pe lângă acest caz?

Ministrul, însuș ministrul cultelor și instrucției publice, nu caută de este întemeiată sau nu cererea Metropolitului, ci face pendentă implinirea cererii dela hatăruri politice.

Și Metropolitul consideră acest trafic de atât de firesc, încât nunumai îl spune pe față ci explică prin acesta de ce a trebuit să de-

ordin redacției „Telegrafului român” (unde am ajuns!) ca să scrie mai „moderat”, adică să desavueze pe deputații naționali și totodată să roage pe o persoană din apropierea ministrului, să-i atragă acestuia luarea aminte, că „Tel rom.” „scrie cât se poate de moderat” și prin urmare e acum rândul ministrului să-și împlinească vorba.

Hatâr pentru hatâr!

Nu cazul lui Latkóczy, ci acest caz ne arată marea decadentă morală, la care am ajuns, căci aici nu este vorba de o persoană și de aberațiunile ei, ci de un sistem întreg bazat pe hatâr.

Ce ziceți la aceste părinte Sergie dela Sebeș și părinte Moldovan dela Sighișoara. Nu-i mai trageți o „adictitate”?... Doar aceste rânduri sunt cu mult mai aspre ca cele ce s'au publicat în revista noastră...

De altfel, în curând sperăm a lămurii pe deplin această poveste.

Așteptăm să se isprăvească seria articolelor în cari „Tel. rom.” crede că răspunde celor cuprinse în articolul prim din numărul trecut al revistei noastre cu privire la „Arhierii și politica noastră”. Bătrânul confrate e „logic” și face pe glumețul pe-alocurea. Mă rog, nu-i nici o supărare! Noi ne lămurim bucuros. La revedere în numărul viitor.

Pentru votul universal se va ține Duminică o mare adunare populară aici în Sibiiu la care ar fi de dorit să ia parte și fruntașii noștri din comunele vecine ca prin înfățișarea în număr cât mai mare să ridice caracterul impozant al acestei manifestații.

Călătorii sosiți din Serbia spun că autoritățile sârbești au întreprins expulsarea în masă a supușilor bulgari, fără a le lăsa timpul să-și orânduiască afacerile.

Mulți dintre cei expulsați au trecut în Bulgaria și au protestat la autoritățile bulgare contra arbitrarului sârb.

Acești expulsați sunt așteptați la Sofia, unde vor face o plângere formală guvernului.

Din Belgrad se comunică că Principele moștenitor George al Serbiei, însoțit de misiunea specială sârbă a plecat la Petersburg, via Viena.

Voevodul Vukovici a plecat deasemenea la Cetinje via Sandjacul Novi-Bazar.

REVISTA POLITICĂ.

Libertăți politice în Ungaria. Pentru reproducerea scrisorii lui Björnson, „L'Oppression magyare” din „Courrier Européen”, — curtea cu jurați din Timișoara l-a condamnat pe dl Nicolae Jugărean, redactorul responsabil al „Drapelului” din Lugoj, la 3 luni închisoare de stat și 400 coroane amendă, — poate ca și prin acest proces să confirme adevărul celor scrise de Björnson.

Ziarul nostru va avea și el să se înfățișeze din nou înaintea Curții cu jurați din Cluj. Pe ziua de 10 Noembrie n. s'a fixat termenul pentru desbaterea procesului de „agitație” pornit împotriva d-lui Octavian Goga pentru articolul „Generația nouă”... Și Björnson nu spune adevărul!..

Din cloaca coaliției. Un fost secretar de stat, vicepreședintele curții administrative Latkoczy Imre, pe care coaliția l-a făcut și consilier intim, — s'a sinucis, zilele aceste în străinătate, — după ce se adevărase că ani de-arândul a practicat meseria, atât de lucrativă în Ungaria, de a-și vinde protecția pentru bani grei. În calitate de fost secretar de stat și prieten cu toți miniștri, luă bani dela cece așteptau dela guvern vre-un hatâr și prin conexiunile lui reușia să-și mulțumească clientela pe care i-o câștigau femei cu meserii inavuabile, agenți și existențe falite. Acum de curând a luat 60.000 de coroane dela un asistent de farmacie, obligându-se să-i câștige dreptul de-a deschide o farmacie. Lucrul s'a descoperit însă, și Excelența Sa — din grație coaliționistă — consilier intim al Maj. Sale și-a dat dimisia din posturile ce le ocupă, a fugit în străinătate și s'a împușcat...

Nici nu s'au liniștit încă valurile aruncate de această afacere murdară și s'a dat de urma unei noi afaceri veroase la primăria capitalei Budapesta. Primăria subvenționează o fabrică din Budapesta care se angajase să repare toate ciasornicile (măsurătoare de apă) ale capitalei. „Fabrica” aceasta însă, n'a cheltuit nici o para pentru instalațiile necesare. Primăria ciasornicile și le trimitea la Breslau, la o fabrică germană, a cărei agenți erau „fabricanții” din Budapesta. Afacerea devine și mai interesantă dacă mai adăogăm că ciasornicile se trimiteau, rând pe rând, la „fabrică” chiar fără să aibă nevoie de reparațiuni și se retrimiteau fără ca cineva să se fi atins de ele. Firește, se retrimiteau însoțite cu comptul „reparaturilor” imaginare...

Ca panama aceasta să poată dăinui, fabrica germană îi plătiă, prin agenții săi budapestani, pe inginerii și funcționarii resortului cărora aparține provizionarea capitalei cu apă....

Atât în chestia lui Latkoczy, cât și în chestia panamalelor dela primărie s'a pornit o anchetă „severă”. Câțiva funcționari vor fi înalțurați, alții vor fi trimiși în pensie, adevăratul rău, însă, nu se va putea stărpi. Nu Latkoczy poartă vina cea mai mare, ci o poartă cei ce au inaugurat în Ungaria sistemul corupției politice și al protecționismului. Sunt de vină ceice ascultă de recomandațiile — de cele mai multeori plătite — ale cutărei Excelențe și calcă în picioare drept și dreptate ca să poată face un hatâr — pentru a li se face, la vremea sa, și lor un hatâr oarecare.

Cloaca coaliției crește, crește mereu și le prepară ocărmuitorilor „naționali” un sfârșit urt, murdar.

Impotriva votului plural. Incetul pe incetul toate păturile sociale din țară, fără deosebire de naționalitate, pornesc luptă împotriva falsificării votului universal. În capitală, până acum numai partidul social-democrat a ținut adunări de protestare. Săptămâna aceasta se va ține, însă, o mare adunare publică a tuturor partidelor burgeze. La idea acestei întruniri au aderat partidele democratice din capitală, conducătorii societății științelor sociologice, sindicatele funcționarilor particulari și al amploiaților comerciali ș. a. m.

Pact nou cu Coroana? „Ministrul de interne contele Andrassy a solicitat dela Maj. Sa o audiență și i-a prezentat proiectul său de reformă electorală spre sancționare prealabilă. Maj. Sa nu s'a declarat încă asupra sorții proiectului. În cercurile guvernului se afirmă, însă, că sancționarea prealabilă nu i-se va refuza”.

Atât spunea presa oficială și biroul de presă despre audiența ministrului nostru de interne, — și nimic mai mult. În orice caz prea puțin când e vorba de o chestie de cabinet pentru întreg guvernul coaliționist. Un svon, însă, ce s'a lătit și a fost primit cu multă credulitate și confirmat de diferite momente politice, a smuls vâul de pe taina acestei audiențe...

Guvernul coaliționist a încercat să înduplece Coroana să renunțe la pactul vechiu, încheind un pact nou în care să nu mai fie vorba de introdu-

FOILETON.

Voinicii Pindului.

La Cresto, cărarea se 'mparte în trei
Un drum, spre orașul Clisurii,
Spre Salonic duce al doilea drum
Și altul în noaptea pădurii.

De-acolo, pe gânduri, venia un bulgar
Pe umeri purtând carabina
În feavă, pe brâu de gloanțe încărcat,
Amurgul își cerne lumina.

Din drumul Clisurii spre Solun trecând
Un grec ce coboară agale,
S'oprește când drumul se 'mparte în trei.
Să vadă drumetul din cale.

— Cu bine bulgare! Ce vești pe la voi?
Ce draci te 'ntâlniră cu mine?
Proptindu-și alene privirea-n pământ
Bulgarul răspunde: — Cu bine!

— Bulgare, ție mâna vopsită cu roș
Mă crede, bulgare, mă crede!
Ție barba părilită de foc și de fum
Și sânge în ochi ție se vede!...

Drumetul tresare. Își urcă spre cer
Albastrul privirii senine:

— Prietene, ochii tu nu mi-i văzuși
Ci-n ei te-ai văzut doar pe tine!...

— Bulgare, pe mână uităși să te speli!
Ți-ai șters iataganul, bulgare?

— Ascultă, măi frate... Ce vrei? Să te bați?
Păi dă-te încoa pe cărare!

Antartul tresare. O clipă. Apoi
Își bate pe umăr vecinul:
— Vezi asta-i păcatul: în țară la noi,
Creștinul omoară creștinul!

Vezi asta-i păcatul, că dacă te-omor
Bulgarii s'adună 'n cete,
Împușcă omoară, și satele ard
Și turcul rânjește, bâte!

Mai bine alături... ca frații cu frați
Aceiaș ne fie cărarea,
Înlături păgânii!... Și aceia-ce plâng
Așa vor găsi alinarea!...

Își clătind capul, bulgarul drumet
Și sice pe gânduri: așa e!
Iar grecul își șterge un ochiu potopit
De-a lacrimiei caldă văpaie.

Din vărfuri de munte, din vântul cer
Coboară tăcuta 'nserare,

Departa se 'nalță o dără de fum,
Și-un han se străvede în zare.

Departa, Vodena cu ape ce cad
Roșește-n amurgul de sânge,
Pădurea de rodii se clatină lin
Iar frunza migdalilor plânge.

— La hanul de-acolo sunt două odăi,
(Bulgarului, grecul șoptește)
Într'una te culcă tovarășe. Eu
Dormi-voi în alta, firește...

...Și noaptea, se lasă, pe munte, pe han
Și noaptea se face târsie,
Antartul nu doarme, ci vede în gând
Un ceas mai târziu ce-o să fie.

Bulgarul de-alături e frate, creștin...
Dar fie și frate creștinul!
Vecinul de-acolo e dușman, bulgar!
Frăția? S'o creadă vecinul!

În mână cuțitul... Și ochii aprinși...
Răsuflați stinse... ușoare...
Dar când să deschidă s'oprește îngrozit:
Bulgarul venea să-l omoare!...

Daniel Vodena.

cerea votului universal egal și secret. În schimb, guvernul are să împlinească Coroanei o cerere veche: urcarea contingentului recruților!

N'avem nici un motiv care să ne îndemne să nu dăm crezământ acestui svon. Dimpotrivă „Cinstea“ politică de care a dat dovadă guvernul coaliționist de când a ajuns la cârma țării pentru noi e aproape o dovadă că coaliția nu se sfiește nici de cele mai josnice uneltiri pentru a se degaja de-o îndatorire imperativă. De atâteaori, în răstimpul scurt de nici trei ani, am avut prilej să ne convingem despre lipsa de principii și cinste politică a coaliției, încât nu ne mai putem mira de noua încercare. Ca să ajungă la putere, „opozitia națională“ de odinioară a renunțat la toate principiile ei și a împlinit Coroanei tot ce cerea și tot ce combătuse cu cea mai mare violență, a încheiat noul tarif vamal, a prelungit concesiile băncii comune Austro-Ungare, a ridicat cota cheltuielilor comune... Acum vine rândul la urcarea contingentului recruților!

Oligarhia noastră, pentru a se menține în situația de clasă privilegiată în paguba milioanele desmoștenite, are nevoie de introducerea votului plural. Maj. Sa nu-și poate, însă, călca cuvântul regal. Coaliția încearcă, prin urmare, să încheie un pact nou prin care să se asigure votul plural, și pentru a obține favorul unui pact nou — îi ofere Coroanei urcarea contingentului recruților.

N'avem cuvânt să ne îndoim că coaliția va încerca și această intrigă. Avem, însă, motive îndeajuns să fim convinși că Majestatea Sa nu se va pretă la această manoperă fatală pentru țară și, în același timp, și pentru Coroană.

Și convingerea aceasta ni-o întărește și ziarul vienez „Vaterland“, ale cărui legături cu moștenitorul tronului sunt cunoscute.

„Suntem în preajma unor hotăriri ce vor trage greu în cumpănă! — scrie acest ziar în unul dintre numerele sale din urmă. — Și noi, în ciuda svonurilor, lansate de guvern, nu putem crede că proiectul despre votul plural a fost sancționat prealabil.

Regele știe prea bine că în timpul greu când cei cari azi sunt la putere au stat în fața lui ca o opoziție națională neîmpăcată, — poporul a stat de partea tronului dela care își așteaptă drepturile. Votul plural, legat de votarea deschisă, e însă un act dușmănos îndreptat împotriva poporului și e o putere mare în mâinile

dușmanilor de odinioară ai Coroanei, o armă de care vor profita pentru a asupra poporul...

Nu e nimeni — în afară de clica națională — care să nu fie convins că Regele nu va aproba sarlatania proiectată de Andrassy... Capul ministrului Andrassy e, fără îndoială, un obiect de lux pretios, dar fericirea popoarelor, interesele monarhiei și promisiunea sfântă a Regelui vor apăsa și ele greu în cumpănă...!

Are dreptate ziarul vienez. *Regele nu-și poate călca cuvântul. Și popoarele se încred în acest cuvânt sfânt.*

Cinstea portului.

(Ol.) Fiecare popor își are portul său, prin care se deosebește de alte limbi, de alte neamuri.

Fiecare classă de oameni își are portul, prin care se deosebește de altă classă, și la fiecare haină, portul, își are cinstea sa.

Așa s'a aflat lucrul până acuma și la noi românii, ne-am avut portul nostru, frumosul nostru port românesc, și ne-am fâlit cu acest port.

Ne mai fâlim și astăzi, dară numai la zile mari mai vedem unde și unde frumosul nostru port românesc, căci în cele mai multe locuri el s'a stricat, s'a corcit; s'a porcit, a ajuns să fie caricatură, încât ne doare inima, ne scârbim când vedem cât de mult s'a stricat.

Vom avea ocaziune să scriem de altă dată despre această boală modernă, despre corcirea portului nostru românesc, atât cel al bărbaților, cât și mai mult al femeilor, azi vom vorbi despre cinstea portului la noi la preoți, vom vorbi despre vrednicia reverenței noastre preoțești.

În sinodul arhidiecezan din anul acesta în legătură cu tendința de a face obligator un costum pentru elevii seminariilor din institutul nostru arhidiecezan, s'a aruncat așa incidental o cestiune care atinge preoțimea noastră. S'a aruncat cestiunea de a se decretă un costum civil pentru preoțimea noastră.

Nu știm ce s'a făcut în privința aceasta la locurile competente, nu știm

dacă în general sântitul sinod arhieresc s'a învoit cu ideea, de a se croi pentru preoțime costum civil, cu scopul de a desbrăca pe preot de caracterul său oficial, și a-l face oficial când preot, când nepreot dupăcum se va prezentă în costumul său oficial, cea ce simțim și cea ce preocupă întreaga ființa noastră este cinstea portului nostru, la care ținem cu toată căldura inimii noastre.

Gândul nostru privește îndărăt spre timpurile vechi. Înaintea noastră stă chipul venerabil al preotului nostru cu măestrie zugrăvit de tânărul poet Goga, fiu și nepot de preot și el.

Patriarh al vremilor trecute preotul nostru avea portul nestricat, pitoresc de frumos al țaranului nostru, și cu evlavie ne închinam înaintea venerabilului Patriarh Bătrân, când Dumineca seara la vecernie ni se prezentă în costumul său civil, și stând la ușa bisericei, toți treceam cu venerațiune pe lângă el, și îi sărutam mâna.

Acesta eră costumul civil al preotului nostru. Acestui costum îi da cinstea persoana venerabilă a bătrânului patriarh, dară îi da cinstea și dragostea, cu care priveam noi la acest costum, căci el eră portul pitoresc, portul istoric românesc al poporului nostru.

Portul oficial al preotului nostru eră numai unul, și acela eră reverenda. Și avea cinstea acea reverendă, și ea eră portul obicinuit al preoțimei noastre dela orașe fără deosebire și fără excepțiune, portul obicinuit și obligat al preoțimei în oficiu și la anumite ocaziuni festive, și în afaceri cu autoritățile civile.

În cursul timpurilor a fost tristă poziția preoțimei noastre, deosebit au fost preoțimea noastră de mulțori, deosebită, neîndreptățită, desconsiderată, maltratată chiar, cu un cuvânt n'a fost respectată cum s'ar cuveni preoțimea noastră.

Cu starea aceasta a preoțimei se ocupă în zilele prunciei sale ziarul Marelui arhieru Șaguna, care în numărul 2 dela apariția sa între altele scrie:

Ca doi străini...

de Victor Eftimiu.

Se luaseră așa, din datorie mai mult, decât din dragoste. Abia acum, vedeau cât de banală le fusese povestea: nici un sbucium nu avusese vieța lor, din ziua când se cunoscuseră până la logodnă, nici o frământare mai puternică, dela logodna lor până azi.

Întâi, el părea înamorat. Eleonora avea ochii blânzi, gura împodobită într'un zâmbet de bunătațe. Când i-a strâns mâna întâia oară — o mână mică și grasă — Matei a simțit că ceva cald îi încinge pieptul. Iar când s'au despărțit în amurg, o părere de rău parcă-l copleșea. Atâta tot. Prea mult, nu se doriseră niciodată. Știau dinainte că nimic nu-i împiedecă să se cunune, și poate de aceea, acum, când erau unul al altuia, n'aveau să-și mărturisească gândurile de odinioară, speranțele sfioase, nopțile de nesomn și atâtea mici nimicuri ale celor ce se iubesc fără speranță.

Logodna se făcuse acum un an într'o Duminecă tot așa de frumoasă ca cea de azi. Mama lui venise din provincie înadins, părinții ei erau mulțumiți ca de o nouă afacere bună, iar ei își aruncau, mai mult fiindcă trebuia, priviri de dragoste, de recunoștință, poate de fericire.

El, funcționar, ea institutoare, se întâlneau ziua, numai câte un ceas, la prânz. Poate din

călătoria de nuntă, — banala lor călătorie de nuntă — mai păstrau câte o amintire. Acum, venise plictiseala ce copleșește pe toți ceice nu mai speră nimica nou, cu nesfârșite ceasuri de tăcere, în lumina lămpii, și dela o vreme cu întârzierile lui în oraș. Matei se reîntorcea încetul cu încetul, la vieța lui de flăcău. Acasă nu-l așteptau decât veșnicile ei priviri blânde și surâsul de bunătațe, uitat în colțul gurii.

Dela o vreme, câte o vorbă de nemulțumire a lui, câte o muștrare din partea ei, începeau zile de tăcere nesfârșită, întreruptă din când în când de hârțitura bruscă a unui scaun, de un murmur înăbușit al lui, de un oftat al ei.

Și în după prânzul de toamnă, într'o Duminecă frumoasă, neștiind ce să facă, ei se priviră lung, și-n ochii fiecăruia licăriră cele dintâi priviri dușmănoase.

*

Dar, veni copilul. Un an și jumătate, lung cât o jumătate de veac, trecuse dela nunta lor, fără nici o schimbare. Acum, întinsă în patul ei de mamă tânără, Eleonora privește în ochii lui Matei și simte că-l iubește.

Plecat deasupra ei, cu mâna pe fruntea ei rece, Matei coboară priviri de sinceră dragoste, pe obrazul slăbit al soției sale, îi mângăie mâinile, îi potrivește părul pe tâmpe, o întreabă dacă îi e frig, dacă-i e mai bine. Clipele se prelungesc și graba de altădată a plecării, s'a pre-

schimbat acum într'o lenevie dulce, petrecută alături de patul Eleonorei, lângă leagănul lui Ionel.

Matei nu mai întârziară cu prietenii; e întâiul care ese dela birou și adeseaori, cel din urmă care vine: acasă, îl așteaptă zâmbetul blând al nevastei și răsufările ușoare ale copilășului de colo, din leagăn.

*

Ionel începe să gângăvească; Eleonora s'a vindecat de mult.

Floarea merilor din grădină se scutură lin, în adierele vântului primăvăratesc. Iarba a năpădit toate colțurile. Rândunelele foarfecă panza albastră a cerului, scobesc văzduhul în sboruri repezi și se înalță în slavă. Atâta pace se coboară odată cu florile roșii ale merilor, pe fruntea mamei și-a copilului!... Vrăbiile ciripesc pe strășină, cad în iarbă și iar se urcă. Copilul privește cu ochii mari, negri, jocul lor și nu pricepe; un suris nevinovat, ca al mamei, îi flutură pe buze și deseori, țipete scurte, cu smuciri din mânuța lui albă, vestesc căderea unei alte vrăbii.

Veni toamna. Când începură frunzele să cadă și rândunelele să plece, nu-l mai scoteau în grădină. El arătă cu mâna aci spre strășina pustie, aci spre ramurile goale. Își rezemă frunte de geamul rece și ochii mari, umbriți de o durere tainică, îi lunecau pe urma unui stol de rândunele

„Este trist lucru cu adevărat a vedea atât de înjosită demnitatea cea mare și sfântă a preotului, care este prietenul cel nedespărțit al poporului dela nașterea omului până la moartea lui, care este mângăitorul lui cel dulce în toate năcazurile și chinurile vieții, și care, zicând așa, ține în mâna sa mântuirea sufletelor credincioșilor, care se află sub păstoria lui. Dar ceea ce ne face să ne spărim mai mult este, că prin nesocotința și desprețuirea personalității preoțești se nesocotește și se desprețuiește chiar învățătura cea sfântă ai căreia preoții sunt predicatori, se răcește chiar evlavia oamenilor credincioși către cele sfinte, slăbește chiar credința, singurul mijloc de mântuire a poporului și pătimește însași religiunea, care este legătura, prin care omul se împreună cu Dumnezeu. Și apoi poate cineva să prevadă urmările cele înfricoșate, când poporul va cădea în indiferentismul cel gros, și în nepăsarea aceea brutală către religiune, de a trăi în lume fără mângăiere și de a muri fără nici o speranță.

Sunt foarte multe lipsele și defectele în purtarea din afară a unor preoți, încât s'ar părea că ei singuri vreau să silească pe oameni, ca să nu dea onoarea și respectul cuviincios schimei și chemării lor. Noi ne mărginim a aduce aici numai un defect, care bate foarte tare la ochi, care întunecă strălucirea demnității preoțești, și care, deși se vede mic, este însă o cauză mare a nesocotinței și disprețului, pentru care preoții ridică glasuri de plângeri amare.

Sufletul, mintea, inima, și toate simțirile dinlăuntru ale omului numai Dumnezeu le cunoaște deplin, și numai el pătrunde secretele lor și tendințele lucrărilor lor. Noi oameni slabi și muritori trebuie să ne mulțămim cu cele din afară ale omului, cu faptele ce le vedem, cu vorbele ce le auzim, și cu toată purtarea, care cade în ochii noștri. După împărțirea societății noastre în clase distincte, demarcate strâns unele de către altele, nimic nu ne sare mai întâi în ochi din purtarea din afară a unui om, ca hainele cu cari este îmbrăcat, cu vestmintele, ce le are pe sine. La întâlnirea unui om, după privirea hainelor lui poți fără temere de mare greșală să zici: acesta e un soldat, celalalt e un oficial; acesta de aici este un cetățian maister, celalalt de colo este un țaran plugariu, acesta e un păstor de oi ș. c. l. Oare, după întocmirile care sunt, după datinile și obiceiurile, care se păzesc,

poate cineva totdeauna să deosebească și pe un preot român din vulgul de oameni, și să zică cu securitate: acesta e un preot? Cu adevărat barba ce o poartă preoții este un semn venerabil, care împodobește personalitatea lor, și însușă respect; dar aceasta singură nu e semn neînșelător, ca să poți distinge dintr'ansa totdeauna și în tot locul pe preot de ceilalți oameni, fiindcă și alți oameni fără a fi preoți poartă barbă. Nu odată, ci mai de multe ori, luându-se barba singură de semn din afară distinctiv al preotului, s'au întâmplat răsurii, scandale și alte lucruri neplăcute, cari toate înjosesc și degradă chemarea cea sfântă și starea cea înaltă a preotului. Așa dar ca să fie și să rămână preotul preot, trebuie afară de barbă să mai aibă pe sine un semn, prin care să se cunoască cine este și ce este, și apoi să i-se deie onoarea și respectul, ce i-se cuvine, și acest semn ni se pare întâi și întâi că este îmbrăcămintea sa.

Știm, că preoții români, toți, fără deosebire, când se învrednicesc de darul acel sfânt de a sluji la altarul celui prea înalt; când primesc însărcinarea de a sluji poporului tainele, cari sunt de lipsă spre mântuirea lui, și când ei să îndatorează de a fi lumină înaintea poporului, și văzând acesta faptele cele bune ale lor, să le urmeze și să se îndrepteze; atunci zic, toți se îndatorează a-și face și a purta o haină, ce se zice reverendă, a căreia însemnare arată, că, când o are preotul pe sine, merită onoare și respect. Pentru preoții noștri își uită atât de mult de sine și de direcția cea înaltă ce poartă, și nu îmbracă acea haină când trebuie și când se cuvine, ci o țin în ladă spre a o roade molliile, spre a o lăsa moștenire la copii, sau spre a o duce cu sine mai nouă în mormânt? Cine e de vină, dacă ei neavând reverende pe sine, și necunoscându-se că sunt preoți, li se întâmplă în deosebite împrejurări neplăceri, scârbe și maltratări, prin care nu atât suferă persoana lor, cât demnitatea rangului celui plin de respect ce-l au?

Nu suntem așa nedrepti ca să cerem, ca preotul să se înfățișeze totdeauna și în tot locul în reverenda sa, care e semnul cel mai neînșelător din afară despre pozițiunea ce ocupă în societatea civilă. Cunoaștem lipsele, neajunsurile și sărăcia lor, care nu-i lasă să-și facă reverende multe spre a le putea purta în tot timpul, precum s'ar cuveni, cuvoaștem, că afară de direcția

lor de preoți, sunt tați de familie, economi, cetățeni ai statului și supuși la greutățile și îndatoririle lui. De aceea nu pretindem nici decum, ca preotul să meargă în reverendă la plug, la coasă, la secere, la pădure și la alte ocupațiuni economice; nu cerem ca să meargă în reverendă, când este chemat la facerea drumului împărătesc, la facere de forspan, și la alte greutăți, ce le cere statul și dela dânsii, până când se vor ușura prin înalta milostivire a guvernului. Dar credem, că avem dreptate de a cere dela preoți, ca să poarte reverenda când merg la biserică și când slujesc înaintea altarului, când au a se înfățișa înaintea direcțiilor mari și mici pentru deosebite trebuințe; când merg la orașe și la târguri, unde este adunare mare de oameni, și unde trebuie a se deosebi mai mult spre a se cunoaște că sunt preoți.

Preasfinții episcopi au văzut și văd totdeauna necuviințele acelea neplăcute, ce urmează din nepotrivita purtare a preoților, și din îngrijirea lor de a se face singuri socotiți și prețuiți în toate împrejurările, și de aceea atât în interesul personalității preoțești, cât și pentru vaza înaltei lor chemări și-a marii lor responsabilități, au învățat, au dogenit și chiar au pedepsit pre acei uitători și neingrijitori de a se purta cum se cuvine.

Ridicându-ne și noi glasul în privința acestui lucru, ne adresăm către preoți cu iubire frățescă și cu ton prietenesc, și-i rugăm, ca să-și aducă aminte de sfânta deregătorie ce au, de a fi sarea lumii, să ia în băgare de seamă pozițiunea lor cea importantă, ce ocupă în viața civilă, să-și îndrepteze toată purtarea astfel, încât văzând oamenii faptele lor, să mărească pre tatăl cel din ceruri. Numai în chipul acesta preoții se vor face prețuiți și socotiți, vor merita onoarea și respectul, ce li-se cuvine, vor scăpa de toate neplăcerile și nedreptățile ce li-se întâmplă în împrejurările vieții, și vor înainta marile interes al bisericii, al religiunii, al statului, al omenirii și chiar al lor.

Purtarea cea cuviincioasă a preoților va aduce binecuvântări asupra poporului încredințat păstoriei lor; învățătura lor va avea credit și va pătrunde cu putere în inima oamenilor, și toate povețele, ce le vor da, se vor ascultă, și printre aceasta se va spori binele și fericirea materială și morală a poporului. Atunci biserica va înflori spre a-și implini misiunea cea înaltă, ce i-s'a în-

sau se pironeau pe o frunză galbenă, prinsă între două fire de iarbă...

— Eleonora, șopti îngrijorat Matei într'o seară. Ție nu-ți pare c'a slăbit băiatul?

Ea n'a răspuns nimic. De o lună aproape, văzuse că rochița nu-l mai stringe când i-o încheia la mânecă. Întâi, n'a vrut nici ea să creadă. Apoi se căsnea să nu vadă că Ionel slăbește din zi în zi. Și Matei n'avu curajul să aducă vorba de doctor. Amândoi, își închipuiau că va fi ceva trecător și nu-și găseau de loc schimbător copilul.

Inceputul lui Octomvrie părea un sfârșit de Martie. Eră cald, iarba rămasă pe la colțuri umede strălucea, iar gutuile din fundul grădinei, aureau în soare.

Abia afară, în lumina soarelui, văzu Eleonora cât de mult se trăsese obrazii băiatului și cât îi erau ochii de posomorți.

— Ionel, ce ai tu? — îl întrebă ea aproape plângând.

Și-i sărută mâinile slăbite. El întorcea capul în altă parte, oftă ușor, își încrețea fruntea și-și ținea mâinile împreunate, ca bătrânii.

Când a dat cea dintâi ninsoare, Ionel eră rău. Ținea capul într'o parte, ochii îi ardeau grozav, iar mâinile îi tremurau. Matei parcă nu vrea să mai plece de acasă. Când s'a întors, seara, prin pânza ferestrei unde zăcea Ionel, a deslușit câteva pete de lumină, lunguiețe, ca flacăra lumânărilor de ceară...

Îl îmbrăcase Eleonora într'o rochiță nouă, — care nu-i eră prea largă. Părul negru izbucnea prin capișonul de mătase albă și-i încadră obrazul palid. Cum jucau luminile făcliiilor în părul lui negru, pe rochița albă, pe mâinile împreunate, pe pantoforii lui de lac negru!...

Matei n'a plâns... Plânsese mult, două săptămâni înainte, când îl grijise preotul pe Ionel. Acuma tăcea, alături de Eleonora, lângă cosciugul micuț, din mijlocul odăiei.

— Și înfloresc merii ăștia primăvara? întrebă Matei pe paznicul cimitirului.

— Da...

...Acolo l-au îngropat. Când s'au întors acasă și au văzut odăile pustii, cu mirosul doctoriilor încă pe la colțuri, i-a podidit plânsul. Se invinovăteau acum unul pe altul, și totuși se țineau în brațe și plâneau. Eleonora a adunat toate lucrurile lui Ionel și le-a infundat într'un cufăr. Zile întregi, ședeă la părinții ei, căci singurătatea ar fi omorât-o. Odăile toate și grădina, tulpinele uscate ale garoafelor, strășina înzăpezită îi aminteau copilășul mort, iar când se aprindea lampa se miră că n'aude hohotul de râs al lui Ionel și plescăitul slab al mâinilor lui micuțe.

Reveneau zilele triste, cu tăceri nesfârșite, întrerupte arar de un scaun trântit, de o muștrare, de un oftat.

Matei începea iar să întârzie în oraș, nu-i mai vorbea niciodată și o privea aproape cu dispreț, ca și cum ea ar fi omorât copilul. Și Eleonora se ofileă zi de zi, și-și plângea fericirea pierdută.

Părinții au sfatuit-o să se despartă. S'au despărțit, — cum se luaseră: fără multă părere de rău, fără nici o lacrimă.

O nouă primăvară... Floarea merilor din cimitir se scutură lin pe mormântul lui Ionel. Vântul adie ușor, desprinde foile roșii, le presară pe mormintele învecinate. Vrăbiile ciripesc pe grilajul de fier, cad în iarbă și să tăvălesc în pulberea aurie. Rândunelele foarfecă pânza albastră a cerului, scobesc văzduhul în zboruri repezi și se înalță în slavă.

Eleonora vine în fiecare seară să plângă pe mormântul lui Ionel. Adeseori, se întâlnește cu Matei, dar nu-și vorbesc. Își aruncă priviri mirate, ca doi străini. Eleonora așteaptă să plece Matei, adună garoafele presărate de el pe mormânt, le pune în locul unde ar fi căpșorul lui Ionel, își îngroapă fața în flori, și plânge. Mirosul garoafelor îi amintește grădina. Eleonora visează, cu capul în flori. Aude ciripit de vrăbii, vede florile scutărându-se și pe Ionel mișcându-și repede mânuțele albe, cu degete răsfirate...

credințat de Christos, întemeietoriul ei, religiunea așezată pe stâlpi securi și neclătiți va făptui mântuirea sufletelor credincioșilor; statul va dobandi supuși ascultători și buni, omenirea va înainta în drumul fericirii, și numele Domnului se va binecuvânta în veci“.

Cu asemenea idei, cu asemenea învătățuri și-a inaugurat ziarul bisericei noastre ortodoxe române activitatea sa. În chipul acesta se revărsa asupra preoțimii, asupra bisericei marea îngrijire a Episcopului de atunci Șaguna, căci pentru cler s'a făcut la locul prim acel ziar redactat în spirit bisericesc, și în mâinile clerului eră pusă lumina, ca prin ea să se lumineze cărările poporului nostru să nu rătăciască.

A trecut de atunci o viață de om și copilul în fașă de atunci azi este moșneag în cărje.

Și ceea ce a fost actual acum 55 de ani, este actual și azi, vorba este de cinstea portului nostru.

Mitropolitul Șaguna a nădăjduit mult și multe bune dela milostivirea guvernului.

Nădejdea nu i-a fost zădarnică. Preoțimea noastră azi are carte, are învățătură, are și poziție socială mai frumoasă, nu mai e chemată la facerea drumului împărătesc, la facerea de forspan pentru Beamteri și pentru domnii dela varmeghie și toate acestea s'au făcut din mila sau cu cuvintele de atunci vorbind, din înalta milostivire a guvernului. În înaintarea noastră am ținut oare pas și în celelalte?

Cestiunea cu costumul civil pentru preoți vorbește destul de clar.

În vremea veche în reverenzi eram preoți, iar când nu aveam pe noi semnul distinctiv al tagmei noastre eram români cinstiți, în portul frumos al poporului nostru.

Și lumea ne da cinstea cuviincioasă, eram dascălii poporului nostru, eram carne și oase din masa cea mare a poporului român.

Ca mărturie a vremilor vechi, a vremilor bune, a vremilor cinstite, a vremilor patriarhale, când sufletul preotului eră lipit de al poporului și al poporului de părintele său sufletesc, când n'aveam decât biserica noastră, școala noastră, și acolo glasul preotului răsună, glas cunoscut, după care mergea, orbiș mergea turma cea credincioasă, ca mărturie a vremilor vechi, când turma eră păzită și de pășune cu călbează, și de lupii răpitori, mai vedem și azi ici colea câte un preot în portul cinstit al poporului nostru, întrucât nu s'a stricat și nu s'a corcit acest port și în mijlocul poporului.

De azi încolo vom vedea costum oficial civil. Ni se reformează biserica. Azi mâne vom abandona și sfintele taine, căci cultura multe duce și multe aduce.

Vorba poetului: Cu drumurile de fier, toate datinile pier.

O telegramă din Berlin publicată de „Gazeta de Colonia“ zice că convorbirile ce le-a avut d-l Iswolsky cu principele Bülow și cu ministrul von Schoen confirmă dorința ambelor State de-a liniști lumea și de a împiedeca complicațiuni mai grave favorizând un acord al puterilor.

Tonul amical al acestor convorbiri a corepsuns cu legăturile tradiționale de prietinie între Petersburg și Berlin.

CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ.

Ultimul vlăstar, piesa cu care s'a început stagiunea Teatrului Național din București, a fost scoasă de pe afiș.

Zambetul ce-a fluturat de buzele tuturor în seara dintâi, sălile goale ce-au urmat după cele câteva reprezentări ale „Ultimului vlăstar“, — au dovedit că publicul românesc, hrănit în ultimul timp cu piesele superficiale poate, dar făcute cu multă îndemănare artistică, și nu lipsite de bun simț ale teatrului francez modern, — publicul românesc nu se mai poate încânta de tiradele patriotice nici de declamațiile umflate, demne de prima jumătate a veacului trecut, pe cari d-l Pandelea, cu o artă primitivă, le aduce pe scena unui teatru din veacul al douăzecilea.

Dezastruoasa impresie de fals, pe care ți-o lasă piesa d-lui Pandelea, — te face să regreti puterea dramatică cu care e făcut sfârșitul actului al doilea. Dacă d-l Davila a făcut rău respingând, acum doi ani, „Ultimul vlăstar“, mai rău a făcut d-l Eliad, noul director al teatrelor, jucând piesa așa cum a fost concepută și scrisă de d-l Pandelea. Suprimându-se tot ce nu e dialog firesc, toată „poezia“ ce-o vântură personagiile în actul întâi și al doilea, unindu-se aceste două acte, am avea o foarte frumoasă dramă într'un act. Sfârșitul, așa cum e, e de prisos, păgubitor piesei, fiindcă e confuz, are momente aproape umoristice și acțiunea descrescândă...

Henri Bernștein, vestitul dramaturg francez, din piesele căruia s'au jucat și în Sibiu două — „Hoțul“ și „Samson“ — a scris o nouă dramă, cu totul deosebită felului său de a scrie până acum, și despre care se zice că e opera sa de frunte, „Israel“.

Iată subiectul acestei piese:

Principele catolic Thibault de Clare, antisemit incarnat, hotărește, la „Cercul regal“, să umilească pe celebrul bancher evreu Justin Gutlieb pentru a-l sili să demisioneze din cerc. În acest scop, îl palmuește în fața ceilalți membri ai cercului. Un duel urmează să aibă loc. Dar, ducesa Agnes de Croncy mama lui Thibault, aflând despre duelul ce trebuia să aibă loc între fiul ei și bancherul Gutlieb, se opune, fiindcă Thibault eră fructul unei greșeli din tinerețe a ducesei cu bancherul evreu, Agnes fusese amanta lui Gutlieb. La insistențele ducesei, fostul ei amant răspunde: „Un principe catolic a insultat pe un bancher evreu, bancherul evreu se va bate“. Dar Thibault surprinzând pe bancher acasă la mama sa, urmează o scenă care se termină printr'o mărturisire a adevărului, prin desvăluirea teribilului secret. Față cu această descoperire, tânărul catolic nu vede scăpare decât în sinucidere. Un preot iesuit, însă, îl oprește de a face acest gest. Dar, Gutlieb intervine. Iși iubește fiul și iubește în acest copil chiar și ura în contra rasei sale, împotriva rasei lor. Mergea până acolo, încât îi plăcea să fie învins, deoarece învingătorul eră fiul său și, acest fiu eră un evreu.

Or, Thibault înțelege că aceasta e adevărat și că în vinele lui curge sânge evreesc, lucru de care nu se va putea scăpa niciodată. Dacă se va însură, copiii lui vor fi evrei și în contra acestui adevăr nu putea să lupte. Atunci, reluându-și cuvântul dat preotului iesuit, se omoară, — sau, mai bine zis, cel care nu e decât jumătate creștin ucide pe evreu, cealaltă jumătate din el; și, cu toate acestea, evreul e acela care are abominabilul curaj de a ucide pe creștin...

Piesa aceasta a avut un mare succes pe scena teatrului Rejane din Paris și a făcut pe mulți din dușmanii de până acum ai lui Bernștein, să-i recunoască talentul de mare dramaturg.

Jules Claretie, directorul comediei franceze și-a dat demisia, pentru a nu știu căta zecea oară. De astădată, bătrânul director pare că nu vrea, cu tot dinadinsul să-și reprimească postul.

Amurgul zeilor, uriașa fantezie muzicală a lui Wagner, s'a inscenat la Opera din Paris, sub direcțiunea lui Messager, și cu o orchestră de 107 profesori de conservator și artiști celebri.

Un nou poet ne vine din America. Suferințele emigraților, speranțele lor, sunt puse în versuri, pe cari d-l Iustin Popovici Dobrogeanul le publică în foaia „Românul“ din Cleveland.

Iată una din aceste poezii:

Un an rău.

Zece luni în cap acuma,
Nu lipsește nici un pic,
Tot umblăm din ușe în ușe
Și nu mai lucrăm nimic.
Pusesem și eu ca omul,
Cățiva dolari la chimir,
Mă pregătisem de iarnă,
Să trăiesc mai abitor,
Imi ziceam de-o sta fabrica,
Mult să stea o lună-două.
Nici cum nu-mi trecea prin minte.
C'o să treacă peste nouă.
Socoteam că va începe,
Lucru iară voi avea,
Și mi-oi face sumulița
Însă soartea mea fatală,
Atât m'a călăuzit,
Că-am rămas și fără haine,
Și în bort dator vândut.
De-ar da domnul să se înceapă,
Lucrul iar ca mai înainte,
M'aș ruga ziua și noaptea
Pentru Statele Unite.
Să sperăm că la alegeri,
Reușesc republicanii,
Reușind ei lucru începe,
Și ies la iveală banii.

Așteptăm și volumul...

O mistificarea, fără îndoială, trebuie să fie poezia „Floarea Oltului“, publicată în ultimul număr al „Convorbirilor literare“, cu iscălitura d-lui P. Cerna. Ceice au cetit poeziile vechi ale lui Cerna și articolele de mai acum doi ani ale d-lui M. Dragomirescu, nu putem crede că autorul acestei poezii e talentatul nostru amic.

Știam că Cerna se întreabă și se miră în toate poeziile lui, dar nu atâta cât în „Floarea Oltului“:

Cine-mi vine cu zăbavă? (?)
Cine-și curmă mijlocul?
Cine-mi trece prin dumbavă?
Bradul și cu ghiocelul (?)!

Tot așa nu credem că Cerna a scris strofe vrednice de fericitul întru pomenire Benjamin Costache, ca următoarea:

Și-mi răsare la fereastră
Surioara Cosânzenei,
Floare albă și măiastră
Între florile poenii...

Și mai e ceva. Au asemănat poezii luna cu toate celea: ba cu un punct pe i, ba cu o portocală, ba cu un lampion, ba cu o roată de cașcaval. Poetul dela „Convorbiri literare“ — încă odată, nu credem să fie Cerna — ca să rimeze cu

Numai dragostea veghiază
Ca un ochiu al celui veșnic (?)

aseamănă luna cu un... sfeșnic!

Oh rimă, o reputație de mare poet, la multe încercări ne supul tu!...

N'am primit nici un număr din „Biblioteca românească Socec“ anunțată prin ziarele și revistele din țară.

În ziarul „la Patrie“ din București, a apărut zilele trecute un articol despre volumul „Les chants de Roumanie“. — Cantece din România — ale unei scriitoare franceze, tot așa de puțin cunoscută la noi ca și în Franța, domnișoara sau doamna Maria Nizet. Autoarea volumului, care

pare să fi călătorit mult, arată multă simpatie pentru țara și poporul românesc.

Și, dac'ar fi s'o credem ce spune în poezii, grozav ar trebui să ne mândrim... Ascultați numai:

„Multe țări am văzut în exilul meu. Am fost în locuri îndepărtate: în Asia, în Brazilia, în Egipt, în Irak-ul lăudat atât de mult, în Grecia moartă, vai! în tinăra Germanie, în Franca — al cărei nume par'că strigă libertate! — în Italia artistică, în Spania arzătoare. O, câte țări am văzut!... Dar n'o să mai găsească una singură care să fie așa de frumoasă, ca tine, țară binecuvântată, pe care soarta nemilostivă mă oprește să te mai revăd, o Românie“!...

Și mai departe:

„Ce de mai orașe am văzut!... Parisul uriaș m'a ținut la el multă vreme, m'a fermecat și Lahora. Am văzut Roma și Milanul, Constantinopolul culcat pe malurile Bosforului, Viena imperială și rivala ei Pesta, Sevilla-maură, dar nici una nu mi-a plăcut cum mi-ați plăcut voi, Bucureștilor“!...

„Ma perche?“ — cum ar zice italianul. De ce?... Dar ascultați mai departe.

„Ca ebreul rob ce cântă în Babilon, așa și eu, pe țărmii sfînți ai Gangelui, unde freamătă lotusul, la picioarele zeilor indici, mi-am cântat durerile...“

Theis, Naros, Volga, care-și deslănțuie valurile îndrăznețe; Tigru care-și plânge gloria moartă, Amazonul, le-aș da toate, ca să mai aud odată dulcele tău murmur, umilă Dâmboviță“!

În numele Dâmboviței, mersi!

Hârtii d'ale lui Paganini s'au găsit zilele trecute la un nepot al său, baronul Paganini: Numeroase manuscrise, opere inedite, — dintre cari una e *Maria Luise* și alta *Napoleon*; inedite d'ale lui Mozart, Rossini, Farinelli, într'un cuvânt, o grămadă de lucruri de mare valoare...

Sarasate, celebrul violinist, care a murit acum câteva săptămâni, continuă să preocupe cercurile muzicale din întreaga lume. Cea mai bună caracterizare a lui, o dă un alt mare artist, violonistul Armand Parent, singurul supraviețuitor al quartetului Sarasate-Delsart-Waefelghem-Parent.

„Moartea lui Sarasate e o pierdere ireparabilă. Nu există în lume un violinist care să nu fi fost subjugat de darurile rare ale acestui artist minunat.“

Sonoritatea cristalină pe care o scotea din instrumentul său, după cât știu eu, n'a fost obținută de nici un alt violinist.

Mecanismul lui Sarasate era deasemeni, personal. Nici un violinist nu s'a jucat atâta cu dificultățile, ca idolul din Pampeluna (orașul unde s'a născut Sarasate, în Spania).

Alexandru Dumas-tatăl lucră cu o ușurință extra-ordinară. Biografia săi povestește anecdote interesante despre felul de a scrie al marelui scriitor.

Ziarul *Semaphore*, din Marsilia, povestează următoarele, acum cincizeci de ani.

Autorul lui *Monte-Cristo* se duse la Marsilia, să joace o dramă intitulată *Orfelina*. Directorul teatrului căruia li prezentase el drama, descoperi că ea e extrasă dintr'un roman englezesc.

„Ce-are a face! strigă Dumas. În cinci zile îți aduc alta. Mă pun pe lucru“. Și se ținu de vorbă. Se duse la hotel și începî Duminecă dimineața, la ora 10, o dramă intitulată *Les gardes forestiers*, pe care-o sfârși Joia următoare, la aceeași oră.

O săptămână în Ardeal e titlul unei serii de foiletoane, pe cari le-a publicat în ziarul bucureștean „Secolul“, — amicul și colaboratorul nostru N. Pora.

Începând cu impresiile de drum, dela Turnu-Roșu până în orașul nostru, foiletoanele d-lui Pora ne vorbesc rând pe rând despre Sibiu, — pitorescul și viața socială a lui — despre Săliște, despre adunarea populară de acolo și ne descrie un colț din viața de familie a Săliștenilor:

„După baie ne vedem mai mulți cunoscuți în casa uneia din familiile de seamă ale Săliștei. Ce seninătate patriarhală, și câtă veselie nefățărită în Doamna casei, care, împreună cu 2 fete ale sale îngrijește de oaspeții, vre-o doispre-ce la număr — umblând cu toatele de colo până colo, întinzând belșugul pe o masă și bucuria în suflete.“

Și glumele, râsetele și voia bună a comensurilor le fac pe domnișoare să se înroșească, să nu mai poată de fericire. Una dintre domnișoare abiă de vre-o 15 ani, poartă în regularitatea clasică a trăsurilor feții, în ochii mari albaștri, o seninătate, o curăție de Madonă. Mi se pare că văd un model splendid, după care s'a inspirat Guido Reni.

Și cântând prilej să-i vorbesc mai mult fi torn în pahar.

Mi se uită drept în ochi, de-i admiră în bună pace și roșindu-se îmi spune că nu-i deprinsă să bea mult.

Un fruntaș al Ardealului povestește o anecdotă ce caracterizează minunat pe Caragiale, în ce privește simțul lui critic fără seamăn.

Și în râsete și în voia bună ce a domnit într'una ne ridicăm cu toții, unii gata să ne ducem la adunare iar fetele și doi tineri se gătesc să facă o plimbare cu automobilul unuia din oaspeți.

Fetele dau zor, aleargă să-și ia năframă, un voal, și apoi, gospodinele de mai adineaora, vesele și îmbujorate la chip trec de-alungul comunei în automobil cu aceeași seninătate, ca niște conife ce nu se mai dau jos din acest vehicul modern“.

În alt foileton, cronicarul nostru bucureștean (care a scris multă vreme cronici muzicale în „Viața literară și artistică“, iar acum în „Luceafărul“, sub pseudonimul B. Lăutarul) vorbind despre Sibiu ca oraș muzical, scrie:

„Sibiul e unul din puținele orașe mai mici în care viața muzicală este atât de dezvoltată. Sunt aici două „reuniuni de cântări“, una românească și alta nemțească, și ambele, încurajate de un public iubitor de muzică, sunt într'o stare înfloritoare.“

Lumea de aici, aproape nestăpănită de acele prejudecăți sociale ce domnesc la noi, nu se dă îndărăt dela manifestări artistice până la care se poate ridică. Nu-i deci lucru de mirare ca soția, ficia sau sora vre-unui reprezentant al „inteligentei“, și uneori chiar și el, avocat, medic sau profesor, să ia parte activă la producții muzicale serioase.

Și-i destul să amintesc că în ultimii ani societățile muzicale sibiene au dat câteva opere destul de grele ca „Siegfried“ și „Tanhäuser“, și încă „Fidelio“ și „Freischütz“, pe lângă întreg bagajul muzical al operei-serie veche și modernă.

Prin urmare o viață muzicală întinsă în care nu are nimic de-aface spiritul stupid de etichetă și conveniență socială“.

Restul foiletonului e închinat d-nei Veturia Triteanu, pentru care cronicarul „Secolului“ are foarte multe cuvinte de laudă. Eft.

ȘCOALA.

„Un abecedar pentru adulți“.

Concursul publicat din partea „Asociațiunii“ pentru un *Abecedar* pe sama „adulților“, (mai corect analfabeților) a dat prilej d-lui profesor seminarial Dr. P. Șpan să scrie în „Tel. Român“ Nr. 109 din a. c. un articol, în care își desfășură părerea cu privire la scrierea *Abecedarului* în cestiune.

D-l profesor aprobă și laudă chiar luarea de inițiative din partea sferelor conducătoare, dar nu e de acord cu inițiativele luate în pripă.

Motivează apoi nesuccesul ce ar putea să rezulte din pripă și spune, că până acum nu se prea află astfel de *Abecedare* și că sistemul Gabel ar fi numai o încercare de jucărie. Se recere deci, pentru compunerea acestui nou *Abecedar*, cunoștințe psihologice-didactice deosebite.

Ferească Dumnezeu, nime nu va trage la indoială frumoasele cunoștințe temeinice ale d-lui profesor Dr. P. Șpan. Și, învățătorii ar fi cei mai recunoscători și mulțumitori, față de acei bărbați luminați în ale pedagogiei moderne, cari luându-și osteneala, să scrie, nu numai *Abecedarul* din cestiune: ci și toate celelalte cărți bine întocmite și aveau bune pentru trebuințele școalelor

noastre. În felul acesta, mult s'ar ușura sarcina învățătorilor și ei bucuroși ar abdice de „renume și parale“.

D-l profesor, care de peste două decenii se îndeletnicește cu probleme de educație și cultură, va fi auzit, în atâtea și atâtea rânduri plângerile întemeiate ale învățătorilor: „Ne lipsesc cărțile de școală aveau bune“.

D-l profesor știe și aceea că noi românii n'am ajuns a trăi încă, în evul descoperirilor și invențiilor proprii și că Ia noi sunt corbi albi, oamenii de știință, așa cum d-l profesor și-i închipuește, cari să rischeze a se așterne pe publicarea de cărți — fără „foarfeci și fără petece“.

E cam mult dela apariția cărților editate de regretatul I. Popescu și totuș numai acum în timpul din urmă a văzut lumina zilei „*Noul Abecedar*“, desigur că nu în pripă, dar nici infalibil de „foarfeci și petece“.

Învățătorii altor națiuni, ei singuri scriu și compun cele mai multe cărți de școală și sunt mulți, cari o cer aceasta și dela învățătorii noștri. Desigur, că nici învățătorii altor națiuni nu vor fi toți Doctori, cu toate acestea, scrierile lor sunt bine văzute și apretiate și în multe cazuri mai adecuate trebuințelor școlii. Să nu uităm însă, că nici ei nu sunt infalibili, în ce privesc „foarfecile și petecile“.

Învățătorii noștri, pot zice, sunt la început, ei au scris și vor mai scrie *Abecedare* și alte cărți, nu însă atât, din pofta de câștig, cât mai mult din lipsă; pentru că alte persoane mai competente, nu și-au prea luat osteneala de a riscă așa ceva „fără foarfeci și fără petece“.

N'am mania de a scrie *abecedare*, dar aș fi foarte fâlos, dacă careva dintre învățători ar face-o aceasta și mai cu seamă aș fi fâlos, dacă tocmai acel *Abecedar* ar fi premiat din partea „Asociațiunii“.

Mie, nu-mi vine a crede, că pentru învățarea analfabeților în scriere și cetire, s'ar cere un *Abecedar* prea din cale afară înbuibat de... din contră sunt convins, că, cel mai simplu *Abecedar*, va fi și cel mai ducător la scop.

Acuși ne ajunge apa la gură, și noi strigăm, că ne prea pripim, ca să scăpăm de înecare. Nu e aceasta o chestiune destul de arzătoare, veche și mult discutată prin ziare, conferințele învățătoresți și alte corporațiuni?! N'am avut destul timp de cugetat?! Să fim oare și în cazul acesta tot noi cei din urmă?!

Să nu mai lungesc vorba, altele sunt motivele cu cari nu mă pot împacă.

„Voauă petecitorilor nu vă este iertat a scrie cărți, puneți foarfecile jos, acestea nu sunt pentru voi, acestea sunt pentru artiști, pentru capete luminate cu vaste cunoștințe pedagogice, pentru oameni cu greutate“.

„Voi dascăli români, munciiți din greu, faceți-vă datoria către biserică, neam și patrie, dar nu alergați în goană după salarii mari, răbdați și fiți idealști, vedeți că poporul e sărac“.

Ce s'ar întâmplă cu fabricile de spirt, când vouă vi s'ar da salariile cele groase? Îtig ar săraci și voi v'ati prea cocoțat.

„Pe omul de convingere și bărbat, îl cinstește și vrășmașul, dar îl iubește și Dumnezeu și-l povățuește pe cărările drepte ale vieții“.

Acestea sunt părerile mele individuale, cari nu pot să supere pe nime.

Eu zic să nu stăm, căci ne căim!

Un ofițer străin care urmă cursurile institutului tehnico-militar, a vândut unei puteri străine probabil Franciei, o piesă foarte importantă și secretă din apărarea națională. La cursurile școlii profesorii insistau asupra secretului acestei piese.

Ofițerul trădător a fost îndepărtat din școală. Guvernul s'a mulțumit să ordone expulzarea trădătorului din Germania.

Patru zile în temniță.)*

— Amintiri din Constantinopole. —
(Sfârșit.)

15 Septembrie.

Incep să mă învăț aici. M'am împrietenit cu o magheras, cu un hoț de corăbii și cu alți câțiva. Par oameni înțelepți. Și temnița îmi pare acum mai prietenoasă. Am ce povesti, eșind de-aici.

Mă gândesc la întâia seară, când m'au adus printre tâlhari.

N'aș vrea să mai trăiesc ceasuri ca acelea! Atunci, îmi pare că toți oamenii din jurul meu, seamănă unul cu celălalt, că stau să se repeadă la mine.

Acum, încep să-i deosebesc.

Fiecare, a lăsat în urmă locuri — dacă nu ființe — dragi.

Își au povestea lor, fiecare. Cine n'a fost cinstit dintre ei, înainte de a răsuca iataganul?

Unii au ochii blânzi, alții strălucitori, alții încruntați; așadar, e un suflet în dosul acestor ochi. O, nu... Mi-au căzut privirile pe albanezul cu gura largă și n'aș mai spune asta. Rabdă pumnii arapului și nu ridică mâna. Ce-o fi având arapul cu el?

Acum un ceas, a eșit băiatul cel cu rana la picior. Duce și scrisorica mea. Aștept nerăbdător. De ce o fi întârziind? Niciodată n'a întârziat atâta. Minutele trec nesfârșite. A, s'a întors. A fost. N'a găsit pe nimeni — dar a lăsat biletul meu acasă.

Mă prinde iarăș desnădejdea. Intuneric adânc se lasă peste tot, chipurile pușcăriașilor se tolesc într'unul singur: cel din seara întâia. Deasupra, aud pași mulți. Nu știu de ce, îmi vine să cred că și sus, sunt tot cei din preajma mea. Ce nebunie!

Dar ce caut eu printre oamenii ăștia? Fețele lor sunt posomorite, ochii încruntați. O lună alături de ei, m'ar face și pe mine fiară. Simt de pe acum sângele fierbându-mi, mâinile încleștându-se. Trebuie să am ochii roșii. Aș lovi în cineva. Aș vrea să mă năpustesc, să trântesc la pământ, să calc în picioare, să zdrobesc, să macin ceva. Înțeleg. Pe tine, stăpânire ticăloasă, care nesocotești dreptul altuia, care înăbuși pe toți cei ce-ți duc povara.

Vameșul cu obrăji osoși stă în fața mea, ca o nălucă, intruchipând toată ticăloșia fiarei îmbătrânită în rele, ce poartă'n frunte semiluna. Mă reped să lovesc — și nu e nimeni.

...Cum, va ținea în vecii vecilor împilarea asta nemernică?

Niciodată supusul Sultanului nu va ști ce-l așteaptă mâine, niciodată nu va scăpa de răutatea mititeilor atotstăpânitori, înfiți în cine știe ce colț de vamă, sau cabină de vapor, sau scaun de consulat, sau masă de poliție? Niciodată?

Am făcut o nesocotință care putea să mă coste mai mult.

Vr'o zece mahomedani în vârstă, s'au adunat adineauri într'un ungher al temniței, și-au lăsat papucii la doi pași departe și-au început să se sfătuiască în taină. Vedeam mâini ce se înalță domol, bărbi cari tremură, sprâncene ridicate, frunți mirate — dar n'auzeam nimic. M'am prefăcut că mă duc spre căpitan, care era în fundul temniței și am trecut pe lângă ei. Ca o furtună s'au ridicat toți, cu frunțile roșii, cu ochii amenințatori. Am fugit. În urma mea, răsunau blesteme. Nici acum nu s'au astâmpărat. Câte unul, ridică ochii și mă privește urt. Altul întoarce capul și-mi face semn cu degetul.

Ce să fie?

...M'a lămurit o magheras: le-am necinstit „casa“ trecându-le pragul, încălțat... Peticul de pământ dintre ei și papuci închipuiește odaia, pe care n'o poate pângări nici un picior de ghiaur.

*) Vezi numărul 38.

Pentru ei, e o necinste mai mare să le treci pragul încălțat, decât să intri cu capul acoperit, într'o biserică creștinească.

Nu mi-aș fi închipuit niciodată că am să pățesc una ca asta.

Măncam cu căpitanul, când un falfăit grețos răsună peste capul nostru și un nor de praf ne învălă: arapul își scutură pătura sub nasul nostru.

M'am sculat furios și l-am pocnit în tâmplă, de credeam că acolo o să rămână.

Arapul a plecat, fără să zică nimic; dar, un sfert de ceas după aceea, m'am pomenit că-mi troznesc urechile și ceafa: mă palmuise arapul.

— Fac moarte de om! — fă cel dintâiu gând.

Și m'am repezit după el. Toată temnița se luase după mine.

Arapul fugise într'un ungher, se făcuse mototol la pământ, se învălise din toate părțile cu pătura lui groasă — și aștepta loviturile.

Am început să râd — și l-am lăsat.

16. Septembrie.

În sfârșit, iată cerul! Iată marea și Stambulul, strălucind în soarele care apune.

Acum, mă pot întrebă dacă visez sau nu. Ce bine e, să stai așa, pe bordul vaporului și să asculti freamătul inserării! Lumină multă, adieri de amurg cântece de marinari, șuerat de sirenă — toate astea, abia încep în sufletul setos de fericire.

Dar cât mi-a trebuit până s'ajung aici!... Vestea bună mi-a venit azi dimineață. Temnicerul și un ofițeraș, au strigat din dosul porții de fier:

— Geurdjeli Victori!

Și toți întemnițații au tresărit:

— Acesta e fericit. Sau îl spânzură — sau îi dau drumul!...

Ofițerașul, cu un glas de miel mă vesti că o poruncă venită de sus, îmi îngăduie să ies din temniță, dar fără să-mi mai urmez drumul spre România — ci să mă întorc, sub escortă polițienească, tot de unde plecasem.

— Mulțumescu-ți ție doamne! Rămân și în Stambul, cum poștiți?!

Toți prietenii din temniță se adunaseră pe lângă mine.

Am rugat pe „portar“ să-mi aducă paralele dela vamă, ca să-mi plătesc niște datorii.

Cât ai bate din palme, aveam iarăș punga în mână.

Ce ochi în jurul meu Dumnezeu! Mi-am plătit bucătarul; am dat două medjidii băiatului care mă scăpase, i-am dat două și lui o capedanos.

Îi venea să plângă de bucurie: om bătrân, a dat să-mi sărute mâna.

Fii binecuvântată, țară a bacșișurilor!

Acl, bacșișul e cheia cu care deschizi toate lacătele. Măinile sunt veșnic întinse, frunțile se descrețesc și spinările se îndoie.

Așteaptă toți, cu ochii la mine. Și portarul, și cei doi soldați dela ușă, și brutarul cu dinții rari. Dar arapul ce se uită la mine așa de duios? Or vrea și el un bacșiș?

Din temniță la vapor, plătești douăzeci de parale unui barcagiu.

Odată cu mine, au eșit din închisoare nouă asiatici murdari. Trebuie să urc în aceeaș barcă cu ei. Caut să tocmesc un barcagiu, dar polițaiul care mă duce, îmi face vânt într'una tocmită de el. Abia urcat — și luntrea pleacă. Fac gălăgie.

— Mi-a rămas cufărul pe mal! Ce mă fac fără cufăr?

Dar nu m'ascultă nimeni. La mijlocul apei, barcagiuul îmi cere o medjidie, că altminteri, răstoarnă luntrea. Îi dau. E învoit cu polițaiul, se vede.

Pe vapor, cer cufărul. Un marinăr zice să-l las în pace, altul se face că n'aude. Mă rog de

un ofițer. Mă măsoară din creștet la picioare, strâmbă gura și-mi întoarce spatele.

Și vremea trece, plecarea se apropie și cufărul meu stă tot pe mal!

Adio voi, fesuri scumpe, cumpărate pentru duzina de prieteni cari m'or fi așteptând la gară de o săptămână! Adio, voi, mătării de abanos și fărămituri de lemn sfânt dăruite la muntele Athos, de cătră Alipie Călugărul; adio țigarete de chilhibar și brățări răsucite; adio basmale de borangic și ciorapi de mătăasă; împletii de mănutele albe ale verișoarelor, adio!

...Și vaporul pleacă încet, spintecând apele pline de curcubee ale Cornului-de-aur.

Mă uit țintă la cufărul meu, care fuge mereu, privindu-mă cu durere, întrebându-mă par'că nu mă iei?

Când nu mai deosebesc nimic pe țărâm, privesc întreaga panoramă a orașului. Geamiile înțepă văzduhul ca niște sulii uriașe, palatele de marmoră strălucesc în lumina trandafirică a amurgului, iar cornul de aur al lunii coboară binișor de pe coperișul sfintei Sofia, împrăștiind binecuvântarea lui de raze pe mahalalele creștinești ale Stambulului.

Daniel Vodena.

Plăceri nebune.

— Cuvinte libere. —

Ar fi interesant și din multe puncte de vedere folositor omenirei, deoarece s'ar putea face în întregime zbioiurea atât de necesară, dacă — să zicem — în tot anul s'ar redactă o statistică despre toți banii prădați de oamenii avuți, pe lucruri de plăceri nebune și lux exagerat. Suma acestor bani, cheltuiți de cele mai de multeori cu ușurință uimitoare și nespuse de condamabilă, ar fi mare, așa de mare, că mulți dintre muritori, oameni simpli, nevoiași, ce zilnic luptă cu nenumărate lipse și neajunsuri dintre cele mai simțitoare, neavând nici o bucată de pâine ca să-și potolească foamea, ar rămânea uimiți și cu neîncredere și ar clătină capul, căci din aceea sumă zeci de mii de oameni ar putea trăi în deplină mulțămire, având existență sigură.

Redactarea unei astfel de statistice însă e imposibilă, și astfel nime nu își poate face o idee pe deplin clară, nime nu poate cunoaște cu pozitivitate suma banilor prădați de neștiutorii ce zac pe aur.

În fața acestei imposibilități, acela care voeste să cunoască cel puțin în parte, risipa banilor făcută de danșii trebuie să recurgă la coloanele ziarelor, unde de multeori să scrie, să ia câte o notiță scurtă, căci numele dintre risipile de bani pe cari autorii lor le fac, așa zis, publice, nu-i permis se rămână ascunse în marea necunoscutului, fiindcă ele, după concepția autorilor, le servesc spre laudă și tot astfel spre reclamă și satisfacerea vanității, pe o linie mai întinsă, luând mai mulți cunoștință de ele.

E lucru natural, că la cetirea acestor risipe nebune, e mare numărul acelorora, a căror inimă se strânge de durere și mâhnire, iar pe față li-se zugrăvește vre un zâmbet de dispreț, de ură, căci e curată nebunie, e sacrilegiu, e crimă morală, ceea ce fac acești indivizi încunjuțați de aurul strălucitor, numai ca să se distragă, să omoare timpul, întotdeauna petrecut în lenevie și trândăvie; numai ca să satisfacă dorințelor și plăcerilor lor anormale; numai să satisfacă creierului lor bolnav, zilnic dornic de senzați din ce în ce tot mai nebune, mai stupide, mai triviale.

Dar să lăsăm să vorbească faptele. Schițarea lor în întregime ar recere volume întregi, spațiul unei reviste e prea mic pentru așa ceva, din care motiv amintim numai un singur fapt, care cu atât mai mult e caracteristic, că eroul din cestiune e o reprezentanță a sexului frumos.

Nu de mult la palatul regal din Londra, capitala Angliei, s'a deschis a „52-a mare expoziție de câni“!

La această expoziție, toți cei avuți, toți milionarii, au grăbit, ținându-și de mare și sfântă datorință, — să-și „expună“ câinii lor de plăcere, de lux.

Intre câinii „expuși“, și cari sigur, au fost întreținuți cu foarte mari spese, stându-le la dispoziție mulți servitori și luându-se serioase măsuri igienice, ca să nu dea vre-o boală — cel mai scump și frumos a fost al unei anumite lady Holland.

Cănele „expus“ de această cucoană, e de rază chineză și a costat uriașa sumă de 240.000 franci!!!

Nu e oare curată nebunie, nu e oare crimă morală, să se plătească o sumă atât de mare pentru o javră de câne? Ba e și păcat; păcat strigător la cer.

Dacă cucoana Holland ar fi donat suma de 240.000 franci pentru vre-un scop filantropic, de binefacere, n'ar fi făcut una dintre cele mai frumoase și creștinești fapte, căci la mulți nenorociți, al căror număr e atât de mare, ar fi alinat durerile și suferințele de care sunt părtași?

Această cucoană, astăzi sau mâine, trebuie să-și piardă și puțină minte ce mai are, și la casa de nebuni își va sfârși zilele, unde e cel mai potrivit loc pentru ea.

E adevăr vechiu, că în tainele viitorului, firul minții omenesci nu poate străbate; nime nu poate să știe, că ce aduce ziua de mâine, judecând însă după semnele prezentului, e justă afirmarea, că cu cât omenirea progresa, cu atât mai mult, moravurile, și în special la cei avuți, se strică, dând naștere celor mai absurde, mai anormale, mai stupide lucruri.

Alex. Țințariu.

ȘTIRI.

Ni se trimit spre publicare următoarele rânduri: „Fond de garanție“ — Capital de înființare. Domnul V. C. Osvadă în articolul său din „Țara Noastră“ dela 11 Octomvrie a. c. face o rectificare la partea aceea a celor expuse de noi în chestia băncii de asigurare din Nr. 38 a „Revistei Economice“, unde e vorba de fondul de garanție cerut de legea com. ungară pentru fiecare ram de asigurare, ș. a. din motiv că noi în loc de „fond de garanție“ am zis „capital de înființare“. D-l coleg are dreptate; cele 200.000 coroane de fiecare ram se recer pentru fondul de garanție și nu pentru capital social. Dar fiindcă noi suntem, în ce privește forma proiectatului instituit, pentru societatea pe acții (vezi „Revista Economică“ Nr. 40), la care fondul de garanție nu e un fond deosebit, deoarece aceasta se cuprinde aici în însuș capital de înființare, urmează că cele scrise de noi se potrivesc totuș pentru cazul nostru concret, nu însă dacă se vorbește în general, căci dacă banca de asigurare s'ar înființa bunăoară ca însoțire, arătarea unui fond de garanție în suma amintită pentru fiecare ram de operațiune, e neapărat de lipsă.

E. Comșa.

Dela banca de asigurare „Transsylvania“ primim această întimpinare, pe care o publicăm fără să luăm răspunderea veracității. În Nr. 42 al revistei D-V. din 12/25 Octomvrie a. c. ați publicat o rectificare, că d-l Alexu Onițiu, jude reg. de tribunal în pensiune a fost ales „fără știrea și invoirea D-Sale“ de membru în consiliul de direcțiune al băncii de asigurare „Transsylvania“. Spre orientarea publicului cetitor lășăm să urmeze scrisoarea d-lui Onițiu, dtto Timișoara, 6 Octomvrie a. c. adecă cinci zile înainte de alegere: „În urma hârtiei dtto 3 Octomvrie 1908 a Multonoratei direcțiuni grăbesc a a Vă răspunde, că și eu voiesc a figură între șirul candidaților de membru în multonorata direcțiune și la caz de alegere a primi mandatul. Atâta în interesul adevărului“. — În legătură cu aceasta anunțăm cetitorilor noștri că d-l I. Simu n'a fost

destituit de noua ci de vechia direcțiune a „Transylvaniei“.

Profesorul sculptor Götz a fost însărcinat de Wilhelm II cu executarea unei statue colosale lui Achille.

Această statuă, care va fi făcută în bronz, aurit, va fi așezată pe terasa din spre mare a palatului Achilleion, așa încât să poată fi văzută dela o însemnată depărtare de pe mare.

Patriotism înfocat. Se vorbește în toate părțile de patriotismul înfocat al guvernului francez Boulanger. Prin 1891 corespondentul unui ziar francez aflându-se la Ostenda scrisese generalului într'o chestie importantă:

Și eră cât p'aci corespondentul să nu primească răspunsul, fiindcă locuia la hotel Prusia, — nume foarte urit generalului care din delicatețea răspunsului corespondentului, dar nu scrisese numele hotelului. Așa că a trebuit scrisoarea să se plimbe pe la toate hotelurile până să ajungă la destinație.

Meseria de bandist. În Paris se află o societate constituită din scriitorii de adrese pe benzi și plicuri ca și pe colete. Pentru o mie de adrese se plătesc 1 leu, și 25 până la 1 leu și 80 bani. Ca să scrie o mie de adrese pe zi trebuie să fi tinăr, puternic și foarte șarguitor căci scrisoarea se cere îngrijită; mare și citeată; un om bătrân a cărui mână tremură și trebuie să scrie încet, câștigă pe zi 1 leu 20. Adresele pe plicuri se plătesc 2 lei mia. Celce câștigă 2 lei pe zi e favorizat de noroc. Acum să știți cât câștigă, să spun și cum trăiesc acei sârmani oameni. În strada sf. Victor din Paris se află un hotel unde dorm toți bandiștii fiindcă li se ia foarte puțin: 50 bani pe noapte. Dejunul acestui lucrător îl formează 10 bani pâne și 10 bani brânză. Când și-a isprăvit lucrul se duce la „cantină“ unde mănâncă fasole slăită și bea o bere-două. O porție mare de fasole îl costă 10 bani o bere 5 parale. Când vreau să mănânce mai bine se duc la ospătăria populară unde porția îi costă 20 bani. Acesta e un lux ce nu și-l pot permite tocmai des. Imbrăcămintea o cumpără dela telari cari vin la cantină. O pălărie cumpărată dela telari costă 15 bani, un costum întreg 50 bani. Cum îi dă mâna te-

lalului să desfacă marfa pe nimica toată e un ade-vărat mister!

Sunt mulți din bandiști cari trăiesc cu 75 de bani pe zi, și cum ajung această țifără nu mai lucrează.

Greutatea unei rândunici. Doi domni care susțineau că 24 rândunele cântăresc un chilogram și altul că 12 ori cel mai mult 16 făcură prinsoare.

Prinseră o rândunică și spre mirarea tuturor rândunica cântări numai 10 grame.

Care va să zică, pentru un chilogram trebuie 100 rândunele.

O dorință necunoscută de întâmplare. În cimiterul din Hanovra pe o cruce albă e scris „Mormântul acesta închis pentru vecie să nu fie deschis niciodată“.

Acest mormânt acopere rămășițele Carolinei Willich moartă în 1872.

Dar mormântul acesta care trebuie să fie neatins, astăzi este aproape deschis și iată cum:

Se vede că a căzut vreodată un grăunț de sămânță lângă lespede de piatră care acoperea groapa, crescând ca un pom. Și astăzi e un plop mare și înalt de treizeci și cinci de metri și cu un trunchiu gros de o jumătate metru, care a spart și a ridicat lespezile de piatră, deschizând astfel pământul...

Cimitir pentru câini. Un proprietar din Berlin a cerut mai acum câțiva ani, primăriei permisia de a înființa un cimitir pentru câini și pisici.

Proprietarul oferă și un loc în nordul Berlinului și crede să câștige binișor de tot, după urma acestei întreprinderi, dacă guvernul nu s'ar mai gândi cu anii dacă trebuie sau nu să dea curs petiției.

După dânsul nu va mai rămâne un stăpân al cânelui ori pisicii să nu dea bucuros o sumă de ... pe an, ca să-și poată înmormânta animalele lor favorite.

Și mai vorbește că inițiatorul acestui cimitir, dacă i se va aproba cererea ar înființa și o instituție de pompe funebre care să facă operațiunile înmormântării cl. I-a, cl. II, și cl. III-a.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: LAZAR DEVAN.

Banca de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

— din Sibiu —

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.161.399-11 cor.!

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitaluri pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
95.816.412 — coroane.

Capitaluri asigurate asupra vieții:
9.882.454 — coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4.484.278-83 coroane,
pentru capitaluri asigurate pe viață 4.028.113-12 coroane.]

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea-mare, dela subagenții din toate comunele mai mari.